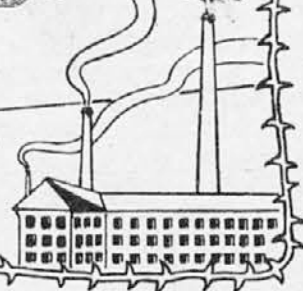

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
poluletna . . . „ 1.50
četrtletna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 6. V LJUBLJANI, dné 11. januarija 1906. Leto II.

z delavskega stališča na ves glas obnoviti našo zahtevo: Premogokopi naj se podržavijo. Kako je to mogoče, nam kaže pruski zgled.

Ravno taka je z železnicami. Pruska je vse podržavila, plačuje delavstvo bolje, nego je pri nas plačano, in ima lepe dobičke. Dozdaj je bil kapitalist na varnem; kar se je podržavilo naših železnic, so vse stale mnogo več, nego so bile vredne; južna je ostala še vedno v rokah zasebnih špekulantov. Tudi v tem oziru moramo dati neodložljivo zahtevo bodočim poslanecem v torbo. Ravno zdaj pišejo listi, kako grozno dere naš železarski kartel državo in sploh vse, ki potrebujejo železa. Zato pa imajo družbe, ki se s tem pečajo (n. pr. praška železna industrijska družba, kranjska industrijska družba), silne dobičke. Delavci so pa v kljub temu vedno enako slabo plačani. Kako derejo, je povedal admiral v avstrijski delegaciji ta-le zgled: Za jeklo, čegar tona stane iz Amerike pripeljana 1600 K, je treba plačati vitkoviški tovarni tono po 2700 K. Pri treh vojnih ladjah bo država plačala več nego devet milijonov K preveč, v žepe železarskih delničarjev.

Takim pijavkam se more priti v okom samo s podržavljenjem. Mi smo odločno na tem svojem socialističkem stališču. Delavci bi tudi po-ti poti, pod drž. upravo, mnogo prej prišli do ljudem dostojnih razmer, nego v zasebnih kapitalističnih krempljih. Ko bi bili socialni demokratje res prijatelji delavcev, bi v takih ozirih skrbeli, da bi bil mogoč skupen nastop. Toda oni so v prvi vrsti svobodomiselní, v drugi šele socialisti. Mi smo in ostanemo krščanski pri tem pa v gospodarskem oziru nikjer ne pozabimo, da smo pred vsem socialisti.

Med brati in sestrami.

Idrija. Revez je mislil, da bo s tem udaril po sodruhu Kristanu, pa je bridko zadel župnika, tako piše zadnji »Naprej«, ko je J. K. na ustanovnem shodu »Katoliškega političnega društva« rekel dekanu med drugim, da je prav, da se zavzemamo delavci za politično društvo. Če pogledamo v politično življenje, vidimo, da hočejo biti na površju taki mladeniči, ki ne vedo, kako se služi denar in ki nimajo nikake izkušnje, pa ne vedo družega, kakor kakšna je pečenka. Tonček Kristan misli, da je zadel s temi besedami J. K. dekana, pa je bil debeloglavi Tonček muštacar le sam. Zacvili le tisti, ki ga lopneš po gobcu in tudi mi smo precej mislili na tistega, kakor J. K. Sicer dobro vemo, da se dobe tudi pri socialnih demokratih osebe, zmožne, da zastopajo koristi delavstva, oziroma občine veliko boljše, kakor kakšni mladenič, ki je petkrat pokukal v šolo in nima nobenega pojma, kako se služi denar. Vsak delavec pa dobro ve, kako težko se služi denar. Zato ga pa zna tudi uporabljati bodisi doma v rodbini ali pa v javnih zastopih. Dobro je še nam v spominu, ko je bil virilist Kristan bolan in smo ga vprašali, zakaj da ne pošlje nobenega k se-jam v občino, rekel, da »ker nimam nobenega zmožnega, imam same tepce«. Tukaj je zopet mislil Kristan, da udari druge, pa je udaril le sebe po zobeh. Iz tega sklepamo, da se vodi vsa idrijska politika na komando mladega nezkušenega človeka, kateremu se bo moral kmalu priklanjati po mohamedansko do tal vsak idrijski socialni demokrat, bodisi star ali mlad. Le on je moder, le on vse ve, in le kakor on gode, morajo plesati njegovi rdeči organizirani sodrugi. Smešno: žive ga, za plačilo ga pa morajo ubogati in trpeti, da jih zaničuje. — Dne 6. t. m. so imeli socialni demokrati shod. Prva točka je bilo poročilo o seji rudarske zdruge, ki se je vršila dne 26. decembra l. l. Poročal je T. Filipič o odpuščenem delavcu Mrovletu in sedanjem P. Filipiču. Uradniki so se menda izrekli, da je vsa krivica le na strani delavca in da je postopalo uradništvo popolnoma pravilno. Eden je bil odpuščen, ker se ni ob-

Socialisti na dan!

Na Pruskem se je dne 8. t. m. sešel deželni zbor. Državni kancler Bilov je pri ti priliki predložil zakon, po katerem naj bi odslej država edina smela pričeti nove premogokope. Vse nove šurfe pokupi država, ko se sklene ta zakon. Vsled tega bo lahko vplivala na ceno premoga in tako polagoma prisilila sedanje lastnike premogokopov, da jih ji prodajo.

Ta dogodek je ogromne važnosti. Na Francoskem je pred nekaj leti tak predlog v zbornici propadel, v češkem deželnem zboru tudi. Prusija je prva država, ki bo socializirala premog. Za nas je to pomenljivo, ker nas bodri h krepkemu delu. Naš delavski program tudi zahteva, da se podržavijo premogokopi in rudniki sploh. Premog se rabi za tovarne in za kurjavo. V nobenem oziru ne sme biti predmet zasebni špekulaciji. Velike premogarske družbe se sedaj igrajo s srečo milijonov ljudi. Ni ga proti temu uspešnejšega sredstva, nego podržavljenje. Samo tako se prepreči nepopisna škoda, ki jo ima zlasti delavstvo od nenasitnih, v trdne zveze (sindikate) združenih premogokopnih družb. Ob času volitev v državni zbor bo treba

J. K.

Voda.

Breška vas je majhno selo — 27 številčk šteje, nič več, nič manj. Ponižne hiše in kočje se neredno vrste na levem bregu malega potoka, ki izvira daleč tam v pogorju ter se izliva pol ure pod vasjo v leno reko, ki zamače o vsakem deževju vaške travnike. Samo ena kočja žedi na desnem bregu tega potočica tam zadaj za ovinkom, kočja Kosove Jerice . . .

Zunaj je dež lil že tri dni. Siva megla je bila nastopila z večernim mrakom ter zavila vasico v temen plašč . . .

V prostorni sobi Kosovkine je brlela medla, rumenkasta luč. Okrog nje je friolela sivkasta vešča, kakor bi hotela po sili v svojo nesrečo. Jerica je pospravljala razna pisana peresa in drugo tako šaro, ki se potrebuje, kadar se delajo »nunski pušeljci«. Tam na beli postelji pa je ležala voščeno blede bolnica, katero je rumenkasti odsev delal še bledejšo, lepšo. V svoji majhni, skoraj prosojni roki je držala »Cvetje« ter čitala.

»Mica, dovolj je, vse oči si izpridiš in pokvariš,« pričela je Jerica.

»Saj res, dovolj imam tega čtiva, kar miglja mi pred očmi.«

»O sveti božji križ, kako se je zabliskalo!« In pokrižala sta se.

»Kaj bo, če ne preneha deževati; prej-le se mi je zdelo, da je potok začel preplavljati Kokošarjevo njivo.«

»Bog nas obvaruj,« vzdihnila je Mica ter se zaupno ozrla na steno, kjer je imela cel oltar svetih podob, mično okrašenih z umetnimi izdelki svoje tete.

Dolgo, dolgo že je priklenjena na bolniško postelj. Tedaj je štela komaj šestnajst let, ko jo je čudna, nenavadna bolezen obiskala. Mal, neznoten prehlad in tako grozno, dolgoletno trpljenje! Včasih jo je bolezen strahovito spačila; vsa je bila zatekla in boleča. Pa prešlo je in drugi dan je splahnila in se usušila, da jo je bilo čez teden dni sama kost in koža. In ni minulo dolgo, ko so ji začele kosti hreščati in postelj ji je bila prekratka, da je stokala od bolečin. Nobenega človeka ni imela, da bi se je

usmilil. Pač, imela je teto Jerico, ki jo je vzela k sebi. Zdravniki, katere je vprašala Jerica za svet, so zmajevali, ugibali, vedeli pa ničesar in tudi pomagali niso ničesar. In tako so minevala leta in leta, a bolezen je bila danes boljša, jutri hujša. Kosova Mica pa je z udanostjo prenašala silne bolečine in muke te svoje dolgoletne bolezní. Počasi, drug za drugim so se prikazovali srebrni lasci med drugimi črnimi tovariši, ali bolnica jih ni videla, jih ni opazila, kakor tudi ni opazila, da se je tetin hrbet silno sključil in vpognil. In vendar ji ta znak ni škodoval prav nič: še danes izgleda kakor dvajsetletna mladenka tam na svoji beli postelji, dasiravno jih ima sedaj ravno petinštirideset — devetindvajset, odkar je zbolela . . .

»Teta, pa zaspive!«

»Le; lahko noč!«

»Lahko noč!«

Bolnica je zatislila oči, toda blagodejni spanec jo ni maral zazibati v sladke sen.

(Dalje.)

našal dovolj ponižno nasproti uradniku. Smešno to. Kaj pa misli ta naduta, povečini privandran uradniška golazen, da so oni mali bogovi, mi delavci pa zato tu, da jim delamo komplimente take, kakor oni nasproti kaki gospodski babnici? Najodločneje obsojamo tako nemnostnaših uradniških priganjačev, in to tembolj, ker so to c. kr. moške. Pa naj le počakajo. Nova zbornica jih že nauči, da oni niso nič več, kar so drugi ljudje. Pa prihajajo tudi različne pritožbe glede na akordne plače. Uradniki se že toliko časa izvijajo, da zvrnejo vso krivdo na delavce. Sodrug Kristan je vrgel med delavce neko misel, da bi delali herenšhte in naj bi se odpravilo akordno delo. Mi stojimo tudi na tem stališču, ker vemo, da akord dejansko ubija delavstvo. Druga točka dnevnega reda je pa bilo mlečno vprašanje. Socialni demokrati so namreč prineli novico, da nastavi idrijska okolica mleko po 20 v liter. A gotovega ne vemo o tem še nič. Če se to v resnici zgodi, pa stopimo tudi mi v vrsto onih, ki bojkotirajo vsakega, kdor živila draži. Priporočali bi pa tudi, da bi dalo idrijsko delavstvo slovo gerušu in ga bojkotiralo. Sodrug A. K. je zavračal vso krivdo glede na podražanje mleka na župnika L. Laha na Gorah in trdil, da je nahujskal posestnike, da naj podraže mleko. In rekel je, češ, tu se vidi, da ne more eden in isti zastopati koristi delavskega in pa kmečkega stanu, češ, da pravi na eni strani, da je delavski prijatelj, na drugi pa hujska kmete. Nato se je oglasil k besedi še J. K., ki pravi: Čisto umevno je, da župnik Lah svojim župljanom priporoča, naj podraže mleko. Kmetu gre ravno tako slabo, kakor nam, in morajo gledati na svoj obstanek. Nam delavcem tudi Kristan vedno svetuje, da mi tudi lahko svoje moč boljše prodamo, kakor jih. Torej ima prav župnik Lah, kakor ne sodi tudi napačno naš preljudi prijatelj Anton Kristan. Radoveden sem, s kom bo šel Kristan, ko bo, kakor sam pravi, kmetom stanje izboljšavat, če ne tako, da bodo svoje izdelke dražje ko mogoče prodajali. Sklenilo se ni nič drugega, kakor da vsak odpove mleko onemu, ki mu ga nastavi po 20 v. Kristan meni, da bo idrijska občina ustanovila mlekarino in tako bo boljše za kmete, ker bodo nosili mleko naravnost v mlekarino in ne po hišah. Mogoče, da imajo socialni demokrati ali pa liberalci zopet kako osebo, ki ji hočejo preskrbeti službo v mlekarini. Ali smo uganili?

Farbulinde tobačnega delavca. (Za predpust.) O nerednostih pri volitvah v zavarovalnosti proti nezgodam grozi Potičar delavstvu s tožbo. Le ne preveč mogočno, podkupljeni socialno-demokratski meketisti. Pozivljamo naše delavce in delavke, naj nam naznanijo vse nepravilnosti in vsiljivosti socialno-demokratskih agitatoric in agitatorjev ob volitvah. Dovolj jih je. Pot do sodišča je znana tudi nam, ne samo vam, rdeči ovaduh in ovajalci sodelavstva. Ali mislite, da ne znamo i mi proti vam rdeči kikiriki, uporabljati gotovih predpisov, sicer zastarele avstrijske postave. Tudi nam, ne samo vam pavianom so znani paragrafi. — Žanetu Potičarju je letošnji predpust tako zmešal njegove možgane in srborite njegove oči, da že čitati več ne zna. V šolo naj gre h kakemu obiskovalcu prvega razreda in nese naj seboj vse številke I. letnika »Naše Moči« in tak kratkohladež mu bo prečital, da »Naša moč« ni imela v prvem letniku na glavi napisa »Glasilo za krščansko delavstvo«, marveč nadpis »Glasilo za slovensko delavstvo«. Kako sodbo mora imeti ta oholi Potičar o delavstvu, da se upa tako očitno laž natisniti v »Tobačnem delavcu«, pod kateri napis naj zdaj zapiše »Glasilo laži«. — Anica Češnovarjeva se je pristrčno smejala, ko je čitala, da se tako negalantno »Tobačni delavec« zadira vanjo. Prav je imela. Kdo se pa ne bo smejal takim lažnjivcem, ki še čitati ne znajo in tako dokazujejo, kako resnično je, da po slabi tovaršiji glava boli. Kdor laže, tudi krade, ali pa narobe, da se je dejanski urednik tega predpustnega lista naučil lagati od nekega gorko mu na srcu ležečega tatu. Zastopiš, šema? — Da ne pusti rdeči »Lažnjivi kljukec« pri miru Čatarja, razumemo celo mi, ki nismo tako kunštni, kakor poročevalci predpustnega »Lažnjivega kljukca«. Naš Čatar je navrh, lepi, učeni, zgovorni, zviti »Lažnjivi kljukec« pa pod njim. Tako je. Spretno vodi on, ki celo komi nikdar ni bil, »Podporno društvo« in pa še ljubljansko plačilnico »Zveze krščanskega tobačnega avstrijskega delavstva«. Kaj ne, to vas boli. A da vpliva predpust tako na vas, se nam pa le čudno zdi. Lažnjivi kljukec namreč trdi, da je bil Čatar svoj čas član Gostinčarjevega pipec-ferajna.

Sicer bi to ne bilo nič hudega, a lažete zopet, ker Čatar ni bil nikdar član Gostinčarjevih pipec-ferajev. Naš Jože se je iz srca smejal, ko je bral to laž o Čatarju in sklenil je, da zopet ustanovi društvo pipec-ferajev z razširjenim načrtom in s popravljenimi pravili. Pa izdajmo njegovo skrivnost: Vsak član bo moral nositi, seveda vedno seboj, nezanimovan pipec in pa malo košaro, da bo spravljal vanjo socialnodemokratske laži in pa kozle, ki segajo celo včasih v uradniške pisarne. — Žani Potičar pobožen: Čujte in strmite, ljudje božji. Gode se namreč znamenja in čudeži. »Lažnjivi kljukec« namreč priobčuje strašno pobožen članek. Srce nam je zaplakalo, topilo se v boli in radosti, ko smo čitali »Lažnjivega kljukca« misli »Ob novem letu«. Tako lepih svetopisemskih rekov v kakem svetnem časniku še nismo čitali. Priznamo, duha globoke pobožnosti in vero v velikega Nazarenca kažejo Potičarjeve misli ob novem letu. Res dobro poznajo ti ljudje sveto pismo, bolj kakor mi navadni grešni ljudje. Ampak, ampak po njihovih delih jih boste spoznali. Oj te brumne pobožne dušice, verjamemo vam, da ste polni svetopisemskega duha, ne zaupamo vam pa le ne. Pa morebiti le. Glede na Potičarja nismo nikdar obupali, tudi ne, ko je, seveda poln svetopisemskega duha, ob praznikih potice . . . In zdaj stavimo vanj našo nado, naš up, da izpreobrne Etbina in pa idrijskega Tončka, ki sta kar sama naznanila, da sta brezverca. Oj srečna Lojzika, ki imaš tako pobožnega moža, da ti tako lepo sveto pismo zna. Gotovo. Nikdar se ti ne bo treba zanj bojevati pred tvornico s kako tekmovalko. Brez skrbi na glavo tvojo rdečo čepico. In čestitaj možu, tvojemu veleučnemu pismouku, da tako za slavo svetega pisma skrbi. A poredni kakor smo, pa le kljub temu še trdimo, da dokler sta Etbina in pa lepi Tonček idrijski brez vere, toliko časa ostane vsa rdeča banda navadna hinavsko-lažnjiva sodrga, ki niti ne pljune vanjo, ker je škoda sline za ljudi, ki se norčujejo iz vzvišenih stvari.

Ljubljana. Kdo je najbolj kunšten v c. kr. tobačni tvornici? Jaz, skuštrana Meri Ferbec, takole pravim iz svoje vsakdanje izkušnje, da so socialdemokrati ali rdečkarji. Unkrat grem doli iz Viča proti Ljubljani in prikravsam do tobačne tvornice ravno, ko so ljudje vun hodili. Pred krčmo nekoliko postojim, pa vidim, kako ti tišče ljudje glave skupaj in se potihem pogovarjajo. Sem pa, ker sem radovedna, nekoliko počakala in modra, kakor sem, pa sem koj znala, da se bo kaj izrednega pripetilo. In res! Za neko žensko Pavlo so se ljudje drvili tja na Krčonovo dvorišče, kjer se je bila nato vojska za ta zaljubljenega Tončka, seveda socialnega demokrata, kateremu gleda zakonska zvestoba iz očíj. Ko sem to gledala, sem si pa mislila, takole bo v prihodnji rdeči državi svobodne ljubezni mokračev. Ko se pa ozrem, pa vidim, da stojita dva moža in sicer moja stara prijateljca Potičarjeva Žani in pa ta luštkan Pepček. Potičarjeva Žani, ko me zagleda, pa zarohni name: »No, Meri, kaj pa ti paseš tu svoj ferbec?« Ta luštkan Zupanov Pepeček pa pravi: »Pri miru jo pusti, saj viš, da je proletarka, midva sva pa sodruga in kot taka se morava potegovati za delavke. Najina naloga je, da udrihava po popih«. Medtem sem si pa mislila jaz: »Ne boš, Pepček! To je ravno narobe. Ti se vlečeš le za judovski kapital. Po delavstvu pa, ki ne pleše, kakor trobijo vaši krivonosni judovski voditelji na Dunaju pa udrihate, se lažete in obrekujete. Ko bi bili vi tako vneti za delavstvo, bi bili pokazali svoje srce zanje. Saj ste imeli konzumno društvo in slišala sem, da je bil celo Potičarjeva Žani njegov glavar in poglavar, ta luštni Pepček pa njegov pokorni sotovariš v njem. Pa ste tako pod ničlo gospodarili, dasi je Žani izučen komi, da je vse po Ljubljani tja doli na Hrvaško splavalo. Kdo je imel škodo? Žalovali so delavci in njihove žene, ko so reve pokrivalo s svojim denarjem primanjkljaje, ki jih ni znal preprečiti trgovinsko izučeni gospod nadsodrug, komi, c. kr. paznik Potičarjeva Žani. Kapitalisti so vam pa privoščili in se vam debelo smejali in peli: Oj zdaj pa zdaj, pa nikdar več, Potičarjeva konzum je preč. Preljubeznjiva moja prijateljca pa sta le še tam stala, jaz sem ju pa opazovala in takoj vedela, česa še čakata. Čakala sta namreč prepornih poklonov podložnih svojih sodrugov in sodruginij. Ko so pa enkrat že vsi ljudje odšli, sta jo pa odrinila tudi Žanček in pa ta luštni Pepček tja proti mestu, jaz pa za njima. Sem si mislila, bom že še izvedela kaj novega. In res nisem se motila. Žanček je začel prvi govoriti ta luštnemu: »Veš, Pepe, zdaj 8. bo se-

menj. Rad bi gnal svoje kozle in goske na prodaj«. Pepček mu pa odgovori: »Ali misliš tiste, ki si jih zadnjič v tobačni tvornici na rejo prignal?« Žanček, modri pa odgovori: »Kaj pa da. Zdaj so že dosti veliki, nekaj bom že dobil zanje. Predpustom zdaj namreč rabim denar. Saj veš, da hodiva z mojo ženo rada po plesih. Moja Lojzka bi nosila tudi rada po moji želji rdečo obleko, rdečo čepico sem ji že kupil. Jaz, nekdanja prijateljica ta luštna Lojzika, sem si pa mislila: Mogoče bo čez nekaj let ta luštna Lojzika ravno tako prelivala grenke solze, kakor jih zdaj preliva uboga Kadunčeva ločena žena. Zdaj pa prične govoriti tudi ta luštni Pepček: »Kaj pa če ne boš nič prodal?« in Žani lepi mu takole odgovori: »No, pa ti posodiš kakšen denar«. Pepček pa odgovori: »Teško bo šlo, zelo, saj še za podpore bolnim članom ne bom mogel dajati. V blagajnici je le prav malo denarja, slabi časi so, gre preveč vun. In Žani nato pravi in govori: »Pepček modri, le potrpi. Veš, svoje zaupnike in zaupnice pokličem skupaj. In skupaj zbrani bomo že kakšno pogruntali.« A Pepček modri le kima in pomajuje z glavo in govori: »Ne vem če bo kaj.« Žani pa, kunšten krakor je, pravi: »Tiho bodi. Poglej Buda. Kako kunšten je ta mož. On je pek. In zna ti take torte peči, da ko jih na mizo prineso in jih gostje prerežejo, pa izleti iz nje živ kanarček in ti prav lepo zažvrgoli in ti jo drobi. Buda, ta je mož. Kampelc prve vrste. In mi, ki ne verujemo, da je Bog, postavimo Budo za našega malika. Če je za Indijce dober, bo pa tudi za nas, ki ne verujemo več v krščanskega Boga. In poglej Rijavca Vipavca. On zna agitirati tam v algemajni. Ima precej delavcev na svoji žnori, posebno pa Matičeta. In ta mali Zogar.« Pepček pa pravi: »Pojdi se solit. Kaj bo Zogar, ta velikan. On je samo zato, da izziva delavstvo. Nima pa še toliko drobiža ne, da bi plačal veteransko obleko. So mu jo nazaj vzeli zato. Zelo pa ljubi svojega otroka tako, da se je moral v drvarnici privezan in lačen svoj čas učiti.« »Pa Pepe, saj so še drugi tu: Meta, Mici Špranjca in Rupret.« A kunštni Pepček mu pa odgovori: »Žani, kaj pa zopet blebetaš? Meta ima še pod pazduho žulj od mastnih bukvic. Saj veš, da je bila včasih pobožna. Mici Špranjca je pa preveč zaljubljen in že težko čaka ženi-na.« »No pa saj ne misliš, da je Rupret kar od muh, saj on je harmonist in klarinetist, Rupret pa alkoholist«. Primahata jo Potičarjeva Žani in ta kunštni Pepček pred »Union«. V kavarno sta lepo šla moža, jaz pa, Meri, naprej korakala.

Z lastnimi močmi.

Predpustna veselica »Prometne zveze« se vrši v soboto, dne 12. januarja t. l. Opozarjamo svoje somišljenike na to veselico, ki se vrši v veliki dvorani »Uniona«, ker bo to veselica vrlih mož, ki jih terorizem židovskih socialnih demokratov ni uklonil, ampak zvesto stoje na stališču krščanske demokracije. Dolžnost naših somišljenikov je, da se udeleže te veselice, pa tudi zato, ker se »Slov. Narod« in »Rdeči Prapor« tako grdo zaletavata v »Prometno zvezo«. Za sveža jedila in izvrstno pijačo bo najbolje skrbnjeno in bode tudi mnogo ceneje, kot po navadi. Na svidenje torej, vrli delavci in delavke, v soboto zvečer na veselici v veliki dvorani »Uniona«! Natančneje v inseratu.

Grand hotel »Union«. Velik ljudski koncert »Glasbene Maticice« se vrši v nedeljo, dne 13. januarja, ob pol osmih zvečer ob izredno znižanih cenah. Cene prostorom: Stojišča po 60 vinarjev, sedeži največ po 1 krono, nekaj po 2, 3 in prav malo po 4 krome se dobivajo v trafiki gospe Češarkove v Šelenburgovih ulicah in na večer koncerta pri blagajni. Besedilo se brezplačno dobiva istotam.

Predavanje S. K. S. Z. V torek predava ob pol 8. uri zvečer v prostorih »Slovenske kršč.-socialne zveze« dr. Aleš Ušeničnik.

Jesenice. Stokovno društvo priredi v nedeljo, dne 13. t. m. popoldne javno predavanje. Predaval bode dr. Pegan iz Ljubljane o sodnem pravu. Predavanje bode brez dvojbe zanimivo. Ravno pri nas se dostikrat dogajajo stvari, ki brez dvojbe ne ustrezajo določbam zakonov. Predavatelj nam bode razjasnil, ali je dovoljeno, da ob času izplačila potegne trgovec ali krčmar kar celo plačo delavca in to brez njegovega dovoljenja. Naše ženske so včasih nekoliko lahkomišelnice. Če pride v prodajalno, ji krščen ali nekrščen jud ponuja razne potrebne in nepotrebne stvari, ter ji toliko časa prigo-varja, da res nabere — seveda na »puf« marsi-

kaj, kar bi ne bilo potrebno in bi brez usiljivosti brezvestnega trgovca gotovo ne kupila. Ko pride čas plačila, pa ni denarja, trgovec ali gostilničar pa teže po plači delavca. Svetovali bi našim trgovcem, naj nekoliko štedijo z »gospem« in na ta način ne zapeljujejo k nepotrebnim našim žena. Prav bi bilo, če bi ti ljudje raje malo bolj brali »Našo Moč«, morda se jim bodo odprle oči, da ne bodo na ta način oškodovali delavcev. Lahko je kupovati na »puf«, ali težko se plača. Trgovec čaka nekaj časa, potem pa toži, ob plačilnih dneh pa hodijo beriči in žandarji okoli pisarne ter mora revež pustiti ves denar. Nihče ne vpraša, ali bož mogel živeti in ob čem boš živel. Poslušajmo se te prilike in pohajajmo redno vsi predavanja in shode, naučili se bomo vsega, česar potrebujemo v življenju. Nekoč je pisec teh vrstic videl nekega osla, ki se je pasel na travi, mimo pride nekdo in hoče osla zajahati, toda osel ga je takoj otresel, da se je položil na tla. No, mislil sem si: uboga, neumna žival, ki hoče slabega brezpotrebno breme vrže od sebe. Bolj je pameten kot marsikak človek, ki ne stori nič v svojo korist in se poleg tega še iz drugih, ki se prizadevajo razmere izboljšati, norčuje. To prihaja pa vse od tod, ker nimamo prave zavesti in si je tudi ne prizadevamo pridobiti. V nedeljo popoldne se nam torej nudi prilika seznaniti se z nekaterimi zakoni in določbami, ki so za naš kraj zelo važne. Zležti je, da bi bila dvorana polna ljudi — delavcev, ki naj bi se v tem oziru vedno zavedali svoje dolžnosti.

Celovec. V delavskem društvu v Celovcu se vrši redno ob četrtkih socialni kurz, kojega se udeleži navadno po 20 društvenikov. Socialni kurz se vrši v tem smislu, da predava Ehrlich to leto o obrtnem vprašanju, nato pa eden ali več udeležencev predava kratek govor različne vsebine. Obravnavajo se važna sedanja vprašanja. Tako sta Mešnik in Avtišar predavala o koroški zgodovini in o koroškem šolstvu, Tavčar o delavskem vprašanju, Vajucerl o kapitalizmu, Likar o protialkoholnem gibanju, Komac o bogastvu, Kržišnik o slabem stanju obrtnikov. Tudi o francoski revoluciji je bilo predavanje. Najzanimivejše so debate, ki nastanejo po govorih. Vrlo duhovito so v debato posegli Vajucerl, Miklavž, Ravnik, Žagar in Tavčar. Beseda in protibeseda ste večkrat ognjeviti in večkrat se nevé, ali se gre za res ali za poskušnjo. To je veselo znamenje, da se udje tako zanimajo za izobrazbo. O drugih točkah našega društva pa drugo pot. Tudi teh kurzov se nastavljenici Mohorjeve družbe le v pičli meri udeleže! — Naj se ne zameri, ako se to društvenikom malo čudno zdi!

Krvoses kapitalizem.

Iz Vevč. Tukaj pri nas v naši tovarni vladajo strašanske nečuvne razmere. Vodstvo tovarne odtrguje delavcem plače kar na dnevnem redu vsaki dan se kakemu pove, da se mu je plača znižala in to možkim kakor tudi ženskam. Odtrga jim pa kar po 10, 15 do 25 kr. od dnevne plače. In pa za vsako malenkost se mu služba odpove, tako se je nekemu delavcu, ki mu je bilo tudi odtrgano 120 kr. na 85 kr. na dan. Seveda ta ni bil vesel tega in je šel v pisarno prosit, da se bi mu zopet prejšnjo dalo nazaj. Ravnatelj pa trd, kakor skala, se ni niti zmenil za te besede, tozadevni delavec je šel ven iz pisarne in nejevoljen je rekel besede: saj bo še spomlad prišla, bo pa potem boljše. S tem si on Bog ve kaj huđega ni mislil. Nato mu je ravnatelj na 14dnevni rok odpovedal službo. Vidite, takole je z nami, pa veliko bi bilo še za opomniti gospode, pa prihodnjič kaj več. Delavcem pa še enkrat kličemo: v Strokovno društvo pristopajte, ker v zvezi je moč in moči pa ne premaga nobena sila.

Bistrica v Rožu (Koroško). Ni bilo še mnogo dopisov in novic iz našega industrijalnega kraja, posebno tičočih se delavstva. A vzrok temu ni morebiti, da so delavci srečni in zadovoljni, tudi niso tako zabiti in neumni, da bi ne mogli ali ne znali pisati kak članek v naš delavski list. Vzroki so čisto drugi in skrajno žalostni. Ko že po vsem omikanem svetu spoštujete delavca kot človeka in mu priznavajo prostost in svobodo, se pri nas s kruto silo zabrani vsaka majhna reč, ki ni ljuba višjim. Pred letom smo osnovali krščansko-socialno delavsko društvo, z dobro zavestjo, da tudi mi smemo napraviti, kar sme tisoče drugih. A delali smo račun brez krčmarja. Kakor divje zveri so planili ti osrečevalci po tistih, ki so imeli pogum in voljo sodelovati. Prav posebno se je

odlikoval tovarniški ravnatelj Tiiman Faust s svojimi »zvestimi«, ki so njega vredni. Omeniti moram, da so ti »zvesti« raznovrstni mojstri in »šribarji«, torej že po stanu naddelavci. In zakaj je tako nasprotovanje delavskemu društvu, me bodete vprašali. Pri nas so namreč razmere, da bi se še vragu zgražalo, ko bi v njih živel. Delodajalec, oziroma njegov namestnik je Nemeč, delojemalec je Slovenec. Da močnejši tlači slabjšega, to mi ni treba praviti. Na eni strani Nemeč in kapital, torej moč, na drugi strani ubogi, neorganizovani slovenski delavec. Torej si morete misliti razmere v tovarni, ko je ravnatelj zagrižen Nemeč in še župan povrh. »Wer nicht mit uns geht, ist gegen uns,« to je citat ravnatelja in župana na Bistrici vsepovsod. Gorje mu, kdor se upa njemu kaj neugajajočega narediti, stal bo gotovo na cesti. On je nasproti vsaki delavski organizaciji. Pa ne le to. Ko bi javnost vedela, kako se dela pri raznih volitvah. O tem pišem o priložnosti več. (Pa kmalu prosimo. Ured.) Do lanskega leta so bile bistriške tovarne last barona Helldorfa, ki ima sploh še velika posestva v okolici. Meseca julija minulega leta pa je kupila tovarne »Kranjska industrijska družba«, ona, ki ima tudi velike tovarne na Jesenicah. Baron Helldorf je imel pri tovarnah že več let izgubo. Omeniti moram tukaj, da po besedah nekega višjega uradnika pri tovarnah, so baje delavci krivi, ker so imele tovarne izgubo, zato ker so preleni. Očrtni se jih je hotelo pred novim gospodarjem, a se je dotičnega uradnika pošteno zavrnilo, češ, mi smo začeli v naših tovarnah z bistriškimi delavci, a smo ž njimi vedno zadovoljni. Tako je dobil ta privandrani petelin vendar dolg nos. A upamo, da dobi še daljšega o svojem času. Kar se samo ob sebi razume, so začeli delavci, ko so dobili novega gospodarja, upati, da bo sedaj vsaj primeroma boljše, da novi gospodar ne bo kratil svojim delavcem ljube prostosti. A zgodilo se do sedaj ni nič, dasi tovarne s tem ne morejo imeti dobiček. Dosedaj delavci niso vedeli, ali so tovarne zato tukaj, da v njih delajo žice, žeblice itd., ali da se v njih fabricirajo novodobni Nemci: nemčurji. Seveda se jim zadnje ne more na noben način posrečiti, vkljub satanskemu pritisku. Delavci so ohranili povsem slovenski značaj, če tudi gredo pri volitvah prisiljeno v nasprotni tabor. A že k itak perečim narodnostnim vprašanjem je pritegnilo še bolj pereče socialno vprašanje. Tukaj pa imamo zopet svojo smolo. Naš veleučeni ravnatelj Faust je namreč v tem vprašanju najbolje poučen in je celo izjavil, da nekega gospoda v Celovcu, ki se veliko trudi in posvečuje naši organizaciji, popolnoma nadkrili v socialnem vprašanju. »In der Socialpolitik bin ich dem Herrn N. N. vollkommen gewachsen.« To so njegove lastne besede. In kako rešuje gospod ravnatelj svojo socialno nalogo, to v sledečem. Da si delavstvo izboljša svoj položaj, je hotelo zasnovati svoje stanovsko strokovno društvo, popolnoma na nepristranski in mednarodni podlagi, tako da dobi vsak delavec svojo oporo v njem, bodisi Slovenec, Nemeč ali Lah, bodisi krščanski socialc ali socialni demokrat ali pa anarhist. Bila so tudi o tem že posvetovanja in shodi. Gospod ravnatelj pa, namesto da bi bil zvest svojim besedam in šel na

roko delavcem v tem gotovo tudi za njega važnem društvu, jim je kratkoma prepovedal hoditi k posvetovanju in na shode. In res, ko je bilo zadnjič zborovanje o tem v sosedni Podsinjivasi, se mož ni ustrašil truda, da je šel špijonirat na postajo, kakšni govorniki se bodo pripeljali z Jesenic, katere je delavstvo naprosilo, naj pridejo jih poučit in da jim gredo kolikor mogoče na roko, kar je samo ob sebi umevno, ker imajo skupnega gospodarja. Ker je pa možak videl tudi nekatere delavce, ki so šli na shod, jim je takoj pokazal vso svojo globoko socialno znanost že v prihodnjih tednih. Prišla je delavska akademija na Jesenicah 8. in 9. decembra. Med delavci je bilo veliko navdušenja za delavsko akademijo in o ugodnih razmerah bi jih prišlo gotovo lepo število. A socialna učenost našega šefa je še globlja in kmalu smo čuli vest, da bodo vsi delavci odpuščeni, ki pojdejo na Jesenice. In da bodo nekateri nemčurji prišli tja pazit, kateri delavci bi imeli pogum, it na delavsko akademijo. V resnici je bil tam v soboto zvečer nemčur dvomljive vrednosti iz Bistrice. Na akademiji v resnici ni bilo razun enega, nobenega delavca iz Bistrice, ki je bil pa že potem prihodnji teden odpuščen brez vzroka. To so torej suha dejstva in nam kažejo vsa mogoča tiranstva, katera se mora izmisliti germanska buča. Ko bi ne bilo naše delavstvo tako pasje ponižno in potrpežljivo, davno bi se že pripetilo tej jari gospodi kaj človeškega. A tudi tako ne bo šlo več dolgo, dovolj dolgo je že vladala krivica nad ubogim, do mozga izžetim delavstvom. Prišel bo že čas, ki bo razvezal spone liberalne nadutosti in terorizma. Jeseniško strokovno društvo pa naj si šteje v sveto dolžnost, da pomaga izvojevati bistriškimi delavcem ljubo prostost, da bo smel vsaj vsak delavec po svojih mislih in nazorih delovati. — Bivši delavec na Bistrici v Rožu.

*Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Šmetelca
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Šsakovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.*

**Železniško pravovarstveno in podporno društvo
„Prometna zveza“ Južne železnice v Ljubljani**

vabi uljudno na

**predpustno veselico &&&
dné 12. januarja 1907 v veliki dvorani hôtela „UNION“.**

Na sporedu je srečolov, ples in prosta zabava

Začetek ob 7, uri zvečer. Sodeluje Ljublanska društvena gndba. Vstop za člane 50 h, za nečlane 1 K. Čisti dobiček je namenjen za dobrodelne namene društva. — Prostovoljni darovi za srečolov se sprejemajo pri društvenem vodstvu: Zalokarjeve ulice 9, I. nadatropje.

ODBOR.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

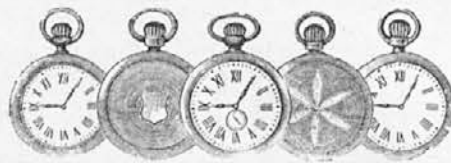
za kemično čiščenje obleke ter zastorjev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Selenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2. v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2. prej g. Jos. Černe, Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižič, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Delavci, trgovci pozor!

Slavnemu občinstvu uljudno priporočam svojo preurejeno

krojaško delavnico

v kateri izdelujem **moške obleke**, kakor tudi vsakovrstne **uniforme**, in vsa druga v to stroko spadajoča dela.

Delavcem v oddaljenih krajih drage volje postrežem z vzorci. Sprejemam tudi že kupljeno blago v delo.

Izdelujem vse po najnovejšem kroju točno in natančno po meri. Delo sprejemam v vsakem kroju in vsaki množini. Slav. konsumnim društvom in gospodom trgovcem priporočam posebni oddelek za izdelavo **konfekcij, oblek za prodajo, od najpreprostejše do najfinejše izvršitve**. Na zahtevo dam tem še bolj natančna pojasnila.

Svoji k svojim! Delavci, trgovci, podpirajte domačo tvrdko.

Za obilna naročila uljudno prosi

Matija Lazar
krojaški mojster v Kropi.

Cene brez konkurence!

FILIP FAJDIGA,

zaloga pohištva 962 52-28

Ljubljana,
Sv. Petra cesta 9

priporočata svojo veliko zalogo raznovrstnega

pohištva

po najnižjih cenah.

Domača, poštena tvrdka!

Svoji k svojim!

2 12-4

Pozor!

„Slovenska delavska društva“! Kupujte svoje potrebščine pri znani priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago za ženska in moška oblačila**.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Tovarna za stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
6 (26-7) izdeluje 2526 26-17

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo zastonj in franko.

Ne prezrite!

8 52-12

Kdor hoče res postrežen biti z

dobrim, naravnim belim in črnim vinom,

naj se izvoli obrniti na staro znano in odlikovano trgovino z vinom

Anton Ivanov Pečenko

v Gorici.

Postrežba točna in poštena. Cene zmerne.

Ne prezrite!

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporočata svojo trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene

Delavci in delavke! Ozirajte se pri nakupovanju na tvrdke, ki z inseriranjem podpirajo naše glasilo!

Delavci in delavke! Ozirajte se pri nakupovanju na tvrdke, ki podpirajo z inseriranjem naše glasilo!